

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.410.011.02.2015
P/15/022

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/022 – Działalność ośrodków innowacji
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontrolerzy	1. Edyta Kosiarz, gł. specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 96639 z dnia 19 października 2015 r., nr 99003 z dnia 9 marca 2016 r. 2. Jan Piróg, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 15440. (dowód: akta kontroli str. 1-2,2526-2527)
Jednostka kontrolowana	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości ¹ , ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bożena Lublińska-Kasprzak, Prezes od dnia 13 marca 2009 r. do 18 stycznia 2016 r.; Dariusz Szewczyk, p.o. Prezesa od dnia 19 stycznia 2016 r. Patrycja Klarecka od 4 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 2528)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli² PARP właściwie realizowała powierzone zadania w zakresie wspierania ośrodków innowacji.

Zadania odnoszące się do działalności ośrodków innowacji, określone w *Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki*³, realizowano poprzez udzielanie wsparcia finansowe, mając na celu m.in. wzmocnienie powiązań pomiędzy przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu oraz ośrodkami badawczymi. Wspierano klastry tworzone przez małe i średnie przedsiębiorstwa⁴.

Wdrażając Działanie 5.3 w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka⁵ PARP wypełniała wymogi zawarte w *ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*⁶, jak również wymagania zawarte w wytycznych⁷ Ministra Rozwoju Regionalnego oraz umowie zawartej z Ministrem Gospodarki w zakresie wdrażania działań w ramach PO IG. Efektem Działania 5.3 PO IG było powstanie nowoczesnej infrastruktury niezbędnej do wspierania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, które we własnym zakresie nie byłyby

¹ Dalej: Agencja lub PARP.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali jest nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie daje prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Uchwała nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie *Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”* (M.P. z 2013 r., poz. 73), weszła w życie z dniem 13 lutego 2013 r.; dalej: SIEG.

⁴ Dalej: MŚP.

⁵ Dalej: PO IG.

⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 383.

⁷ Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitorowania projektów indywidualnych, zgodnych z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Pośredniczących i Instytucji Wdrażających dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013.

w stanie sfinansować kosztów tych inwestycji. Ocena tego efektu inwestycji będzie możliwa dopiero po pełnym zagospodarowaniu infrastruktury ośrodków innowacji.

System nadzoru i kontroli projektów realizowanych w ramach Działania 5.3 PO IG umożliwił Agencji podejmowanie dodatkowych działań korygujących w razie stwierdzenia problemów w trakcie ich implementacji.

NIK zwraca uwagę, że Agencja nie dysponowała instrumentami prawnymi umożliwiającymi kontrolę trwałości projektów realizowanych w ramach Działania 5.3 po jego zakończeniu. Utrudnia to jednocześnie efektywne wykorzystanie posiadanej przez Agencję wiedzy o zrealizowanych projektach. Budowa takiego systemu nie należy do autonomicznych decyzji Agencji, niemniej jednak działaniem pożądanym byłoby zgłoszenie przez PARP propozycji rozwiązań w tym zakresie.

NIK zwraca ponadto uwagę na termin rozpatrywania wniosków o wsparcie finansowe projektów w ramach Działania 5.3 PO IG – dłuższy w porównaniu do wytycznych ujętych w dokumentach programowych, wynoszący od 70 do 290 dni, natomiast zgodnie z wytycznymi powinien on wynosić 60 dni.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja przedsięwzięć przypisanych PARP w Kierunkach działań w ramach celu nr 2 *Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”*

Opis stanu faktycznego

W *Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki* jako cel nr 2 wyznaczono *Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy*. Cel miał być osiągnięty m.in. poprzez realizację następujących kierunków działania: (2.1) podniesienie poziomu i efektywności nauki w Polsce, wzmocnienie jej powiązań z gospodarką oraz wzrost międzynarodowej konkurencyjności nauki, (2.2) budowę ram dla prowadzenia efektywnej polityki innowacyjności, (2.3) wspieranie współpracy w systemie innowacji, (2.4) kształtowanie kultury innowacyjnej oraz szersze włączenie społeczeństwa w proces tworzenia innowacji.

W zakresie kierunku 2.1. PARP realizowała m.in. działania ujęte w pkt. 2.1.4. *Rozwój infrastruktury badawczej i infrastruktury transferu wiedzy*. Dla realizacji tego zadania wykorzystane zostały środki alokowane na Działanie 1.3 *Wspieranie innowacji* w ramach *Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej* w 2013 r.⁸ Celem tego Działania było dofinansowanie projektów infrastrukturalnych, realizowanych w ośrodkach innowacji, umożliwiających przedsiębiorcom prowadzenie działalności innowacyjnej. Wsparciem objęto również projekty związane z tworzeniem zaplecza badawczo-rozwojowego, a także przygotowaniem terenów pod inwestycje ukierunkowane na działalność innowacyjną i świadczenie nowoczesnych usług przez beneficjentów tego Działania.⁹ W ramach tego Działania⁹ wpłynęło 113 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 2 659 353,4 tys. zł, zaś zawarto 84 umowy o wartości dofinansowania w wysokości 2 313 563,8 tys. zł.

W wyniku realizacji powyższych umów, na koniec września 2015 r. beneficjenci otrzymali dofinansowanie w łącznej kwocie 2 145 470,7 tys. zł, tj. 92,7% kwoty

⁸ Dalej: PO RPW.

⁹ Sprawozdanie z realizacji planu działania PARP w III kwartale 2015 r. Stan na 30 września 2015 r.

określonej umowami, w tym do końca 2013 r. zrealizowano płatności na sumę 1 384 655,8 tys. zł.

Według sprawozdań z działalności PARP za lata 2013-2014 i za III kwartały 2015 r., realizacja Działania I.3 przebiegała jak niżej:

- 1) W 2013 r. spośród 82 przedsięwzięć realizowanych w ramach tego Działania PARP zakończyła rozliczenie realizacji 21 projektów (przekazano środki w ramach płatności końcowej). W 2013 r. PARP:
 - ocenił dwa wnioski o dofinansowanie projektów,
 - zawarł osiem umów o dofinansowanie,
 - zatwierdził 185 wniosków o płatność, wypłacając beneficjentom dofinansowanie w łącznej kwocie 304 481,8 tys. zł,
 - przeprowadził 25 kontroli na miejscu.
- 2) W 2014 r. PARP zakończyła rozliczenie realizacji dziewięciu projektów, a także:
 - dokonał oceny trzech wniosków o dofinansowanie projektów rezerwowych, z których jeden nie uzyskał pozytywnej oceny, a w odniesieniu do pozostałych dwóch rozpoczął przygotowanie umów o dofinansowanie,
 - zatwierdził 181 wniosków o płatność, wypłacając beneficjentom dofinansowanie w łącznej kwocie 432 910,5 tys. zł,
 - przeprowadził 22 kontrole na miejscu.
- 3) W okresie III kwartałów 2015 r. PARP rozliczyła realizację pięciu projektów oraz:
 - zatwierdził 197 wniosków o płatność, przekazując beneficjentom środki w łącznej kwocie 327 904,4 tys. zł,
 - zawarł dwie umowy o dofinansowanie projektów,
 - przeprowadził 16 kontroli na miejscu.

(dowód: akta kontroli str.1396-1398,2696)

Udział PARP w realizacji kierunku działań 2.2. SIEG polegał na podejmowaniu przedsięwzięć służących osiągnięciu następujących celów:

- oceny stopnia przygotowania władz regionalnych do realizacji polityki innowacyjnej oraz wpływu dotychczas realizowanych programów na tworzenie i wzmocnienie regionalnych systemów innowacji,
- przygotowania – na podstawie prac badawczych prowadzonych przez PARP – wniosków i rekomendacji dla polityki sprzyjającej rozwojowi polskiej gospodarki, w szczególności pobudzania przedsiębiorczości i innowacyjności sektora MŚP,
- wspierania budowy i rozwoju sieci instytucji otoczenia biznesu (IOB) o znaczeniu ponadregionalnym, świadczących usługi wsparcia działalności innowacyjnej służącej stworzeniu przyjaznych warunków do prowadzenia działalności innowacyjnej przez przedsiębiorstwa,
- zapewnienia przedsiębiorcom z sektora MŚP dostępu do wystandaryzowanej, wysokiej jakości usługi doradczej o charakterze proinnowacyjnym, świadczonej przez podmioty należące do Krajowej Sieci Innowacji Krajowego Systemu Usług (KSI KSU).

W raporcie *Regionalne systemy innowacji w Polsce – raport z badań*¹⁰, PARP przedstawił wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektu *Przegląd i analiza Regionalnych Systemów Innowacji województw Polski w kontekście przygotowań do realizacji europejskiej polityki spójności po 2013 roku*. Głównym celem badania była

¹⁰ <https://www.parp.gov.pl/files/74/81/626/15705.pdf>

ocena stopnia przygotowania władz regionalnych do realizacji polityki innowacyjnej, zwłaszcza w perspektywie finansowej na lata 2014 –2020, a także wpływu dotychczas realizowanych programów na tworzenie i wzmacnianie regionalnych systemów innowacji (RSI). W raporcie dokonano podziału województw na siedem grup pod względem ogólnego syntetycznego wskaźnika innowacyjności. Badania wskazały na spójność celów RSI z założeniami poszczególnych strategii wojewódzkich, a także na ich kompletność. Stwierdzono również, iż struktury zarządzania RSI funkcjonują w większości województw, aczkolwiek w większości przypadków realizowane są tylko funkcje motywowania i kontroli w mniejszym zaś funkcje planowania i organizowania.

W zakresie prezentowania wniosków i rekomendacji mających na celu pobudzenie przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorców z sektora MŚP, PARP zrealizował w latach 2009–2015, głównie przez Ośrodek Badań nad Przedsiębiorczością, 253 badania i analizy, w tym 84 projekty ewaluacyjne. Spośród zrealizowanych 169 projektów badawczych i opracowań analitycznych 71 prac (42%) dotyczyło innowacyjności, 44 (26%) – przedsiębiorczości, 30 (18%) – instytucji otoczenia biznesu i usług wspierających prowadzenie działalności gospodarczej oraz 24 (14%) – stanu i poziomu rozwoju zasobów ludzkich. W 2015 r. Ośrodek Badań nad Przedsiębiorczością koordynował realizację 32 projektów badawczych, w tym 13 badań ewaluacyjnych.

Realizując zadanie wspierania budowy i rozwoju sieci instytucji otoczenia biznesu PARP zawarła 28 umów o dofinansowanie w wysokości 147 663,9 tys. zł, w ramach Działania 5.2 PO IG *Wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym*. Wg stanu na koniec 2015 r. beneficjenci tego Działania otrzymali dofinansowanie w łącznej kwocie 143 659,4 tys. zł, co stanowiło 97,3% kwoty wynikającej z zawartych umów.

Przekazane w ramach powyższego Działania środki stanowiły m.in. podstawę do realizacji przez KSI KSU usług doradczych świadczonych przedsiębiorcom z sektora MŚP. Do końca 2015 r. KSI KSU zrealizowały 533 audyty innowacyjności oraz 193 usługi doradztwa we wdrażaniu innowacji.

(dowód: akta kontroli str. 2696)

W zakresie kierunku działania 2.3 PARP miała uczestniczyć w realizacji m.in. następujących zadań: (2.3.1) promocja współpracy i kooperacji podmiotów gospodarczych oraz innych partnerów w realizacji przedsięwzięć rozwojowych, w tym w obszarze B+R+I, (2.3.3) wspieranie współpracy w ramach klastrów, (2.3.4) wzmocnienie potencjału Polskich Platform Technologicznych, (2.3.5) stworzenie systemu brokerów technologii.

W zakresie kierunku działania 2.3 PARP m.in. wdrażała w latach 2013-2015 Działania 5.1, 5.2 i 8.2 PO IG i Działanie 1.4.3 PO RPW, wykonywał zadania związane z udzielaniem wsparcia finansowego działalności Krajowych Punktów Kontaktowych i ośrodków Enterprise Europe Network¹¹, wsparcia młodych przedsiębiorców w ramach programu *Erasmus for Young Entrepreneurs/Erasmus dla Młodych Przedsiębiorców*, a także wdrażał program *Bon na innowacje* i *Wsparcie w ramach dużego bonu* oraz projekt *Commercialise*. W 2013 r. PARP prowadził działania informacyjno-promocyjne dotyczące szeroko rozumianej współpracy między sektorem przedsiębiorstw oraz sferą badawczo-rozwojową i instytucjami otoczenia biznesu.

Działanie 5.1 PO IG *Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym* polegało na wsparciu wspólnych przedsięwzięć grup

¹¹ Enterprise Europe Network - sieć instytucji otoczenia biznesu działających głównie na rzecz wspierania MŚP. Dalej: EEN.

przedsiębiorców mających na celu wzmocnienie powiązań pomiędzy przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu oraz organizacjami badawczymi m.in. przez przygotowanie wspólnego produktu lub usługi o charakterze innowacyjnym i ich wprowadzeniu na rynek, a w przypadku wczesnej fazy rozwoju – opracowanie wspólnej strategii rozwoju powiązania kooperacyjnego i jej wdrażanie. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zawarto 55 umów na łączną kwotę 437 301,7 tys. zł oraz rozwiązano dwie umowy. W latach 2013-2015 zakończono realizację łącznie 29 projektów. W ramach zrealizowanych projektów powstało 51 produktów/usług o charakterze innowacyjnym oraz opracowano 22 strategie rozwoju powiązań kooperacyjnych.

Projekt *Commercialise* był finansowany ze środków 7 Programu Ramowego w ramach Działania *Coordination and Support Action – Research for benefit of SMEs*. Projekt trwał od dnia 1 czerwca 2013 r. do dnia 31 lipca 2014 r. Celem projektu *Commercialise* było stworzenie modelu mentoringowo-szkoleniowego dla MŚP o wysokim potencjale rozwoju, który będzie mógł zostać wykorzystany przez MŚP biorące udział w nowym programie na rzecz badań i rozwoju *Horyzont 2020*. Projekt był wdrażany w międzynarodowym partnerstwie grupującym członków stowarzyszenia TAFTIE¹². W 2014 r. działania projektu były skoncentrowane na testowaniu opracowanego modelu coachingowego na grupie 60 MŚP w czterech krajach (po 15 MŚP z Polski, Hiszpanii, Turcji i Wielkiej Brytanii) o dużym potencjale wzrostu i mających doświadczenie w realizacji krajowych i międzynarodowych projektów badawczych. Zrekrutowano do udziału w projekcie siedmiu trenerów biznesowych. Wyniki pilotażu zostały opracowane. Wysokość nakładów finansowych projektu w latach 2013-2014 wynosiła 98,8 tys. zł i pochodziła z grantu Komisji Europejskiej.

PARP organizowała działalność Krajowych Punktów Kontaktowych (KPK) oraz udzielała wsparcia finansowego na pokrycie wydatków związanych z prowadzeniem punktu kontaktowego dla beneficjentów Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji (CIP¹³) 2007-2013. W latach 2013-2014 KPK zorganizowały 107 szkoleń, warsztatów i dni informacyjnych dotyczących programów szczegółowych CIP dla ponad 13 tys. osób, udzieliły 760 odpowiedzi przez infolinię, opublikowały 108 artykułów prasowych na temat programów szczegółowych CIP, udzieliły ponad 3400 konsultacji potencjalnym beneficjentom programu CIP, zorganizowały 74 stanowiska informacyjno-promocyjne podczas targów i konferencji, przeprowadziły 84 wystąpień i prezentacji nt. programów szczegółowych CIP podczas wydarzeń organizowanych przez inne instytucje. Od 2014 r. rozpoczęła się również realizacja nowych programów ramowych UE w ramach których oferowane były instrumenty finansowe dla przedsiębiorców. W latach 2013-2014 łączna kwota nakładów finansowych pochodzących z dotacji celowej wynosiła 2 250 tys. zł.

PARP realizowała program wieloletni *Udział Polski w Programie Ramowym na rzecz Konkurencyjności i Innowacji w latach 2008-2013*, w tym w szczególności udzielała wsparcia finansowego ośrodkom EEN. W latach 2013-2014 PARP sfinansowała działania ośrodków EEN łączną kwotą 14 185 tys. zł. Ośrodki EEN m.in.: przeprowadziły szereg działań promocyjnych dla ponad 3,4 mln osób, zorganizowały szereg wydarzeń regionalnych i lokalnych dla blisko 21 tys. osób, udzieliły ponad 8,8 tys. odpowiedzi na zapytania MŚP, udzieliły wsparcia blisko 2,4 tys. przedsiębiorców w obszarze umiędzynarodowienia i innowacyjności, zorganizowały

¹² TAFTIE - The European Network of Innovation Agencies - Stowarzyszenie zrzeszające organizacje działające na rzecz wsparcia i promocji europejskiego potencjału gospodarczego poprzez propagowanie innowacyjnych produktów, procesów i usług.

¹³ ang. *Competitiveness and Innovation Framework Programme – CIP*.

wydarzenia brokerskie i misje zagraniczne, w których wzięło udział blisko 1560 uczestników, wygenerowały 1796 krajowych ofert partnerstwa, zawarły 224 umów partnerskich i przeprowadziły 66 *success stories*.

W ramach realizowanego przez PARP Działania I.4.3 PO RPW dofinansowanie otrzymały klastry zrzeszające MŚP, które bez wsparcia instytucjonalnego nie mogłyby sprostać wyzwaniom nowoczesnego rynku. W wyniku przeprowadzenia dwóch konkursów 15 klastrom przyznano dofinansowanie w łącznej kwocie 52 642,3 tys. zł na realizację 17 projektów (dwie kontynuacje) o sumarycznej wartości kosztów kwalifikowanych 58 491,4 tys. zł. W 2013 r. zakończonych zostało pięć projektów, a w 2014 r. sześć projektów. Przekazywana pomoc przeznaczana była zarówno na działania o charakterze inwestycyjnym (zakup środków trwałych), jak i na tzw. projekty miękkie wspierające rozwój nowatorskich kompetencji organizacji.

PARP wdrażała program *Erasmus for Young Entrepreneurs/Erasmus dla Młodych Przedsiębiorców*. Celem programu było udzielenie wsparcia finansowego przedsiębiorcom rozpoczynającym działalność gospodarczą (do 3 lat – *start-up*) oraz osobom fizycznym planującym rozpoczęcie działalności gospodarczej. Celem wsparcia było dofinansowanie pobytów u zagranicznych doświadczonych przedsiębiorców z UE (kwota wypłacana jest w miesięcznych ratach, ryczałtem na dofinansowanie kosztów pobytu w tym przejazdów i zakwaterowania za granicą). PARP uczestniczyła w realizacji tego programu od maja 2013 r. Program był wdrażany w dwuletnich cyklach, z wyjątkiem cyklu czwartego, który trwał 18 miesięcy. W latach 2013-2015 w ramach edycji IV-VII programu PARP podpisała 25 umów z młodymi przedsiębiorcami, którym wypłacono wsparcie w łącznej kwocie 272,9 tys. zł.

Celem programu *Bon na innowacje* było zainicjowanie kontraktów mikro lub małych przedsiębiorców z jednostkami naukowymi. W latach 2013-2014 na wsparcie przeznaczono łącznie 9 160,6 tys. zł oraz 122,2 tys. zł na działania kontrolne. Zrealizowanych zostało 613 umów o udzielenie wsparcia.

Celem programu *Wsparcie w ramach dużego bonu* jest rozwinięcie i utrwalenie współpracy mikro i małych przedsiębiorców z sektora produkcji z jednostkami naukowymi przy realizacji projektów o wyższym poziomie zaawansowania technologicznego (kontynuacja i uzupełnienie realizowanego programu *Bon na innowacje*). Wsparcie w ramach dużego bonu przeznaczone jest na zakup usługi polegającej na opracowaniu nowego wyrobu, projektu wzorniczego, nowej technologii produkcji albo na znaczącym ulepszeniu wyrobu lub technologii produkcji. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zawarto 230 umów na łączną kwotę 9 840,6 tys. zł.

Celem Działania 8.2 PO IG *Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B* jest stymulowanie tworzenia wspólnych przedsięwzięć biznesowych prowadzonych w formie elektronicznej. Przedmiotem wsparcia są przedsięwzięcia o charakterze technicznym, informatycznym oraz organizacyjnym, które prowadzą do powstania relacji usługowej między współpracującymi przedsiębiorcami, realizowanej z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych, przeznaczonych do automatyzacji procesów biznesowych oraz koordynacji działań między tymi przedsiębiorcami. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zawarto 4413 umów na kwotę dofinansowania 2 144 942,6 tys. zł i rozwiązano 335 umów na kwotę 9 840,6 tys. zł.

Odnosnie osiągnięcia założeń kierunku działania 2.4 SIEG PARP miała przypisaną realizację następujących działań strategicznych: 2.4.1. Kształtowanie postaw

proinnovazione przedsiębiorców, zwłaszcza sektora MŚP, 2.4.2. Poprawa wiedzy i świadomości proinnovazione administracji publicznej, 2.4.3. Włączenie społeczeństwa i instytucji społeczeństwa obywatelskiego w proces tworzenia innowacji, 2.4.4. Budowa kultury innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej, 2.4.5. Efektywne wykorzystanie praw własności intelektualnej, informacji patentowej oraz naukowej, 2.4.6. Popularyzacja modelu otwartych innowacji (*open innovation*). Do przedsięwzięć podejmowanych przez PARP celem realizacji poszczególnych działań należały m.in.: organizacja konkursów Polski Produkt Przyszłości, Słowa dla Innowacji (V edycja) oraz Akademicki Mistrz Innowacyjności (IV edycja), prowadzenie Portalu Innowacji www.pi.gov.pl, kontynuacja prac w ramach Ośrodka Badań nad Przedsiębiorczością, realizacja zadania Rozwiązania jutra w HR¹⁴, prowadzenie Punktu Kontaktowego dla Usługodawców i Usługobiorców „e-PUNKT”, wdrażanie Poddziałania 5.4.1. PO IG *Wsparcie na uzyskanie ochrony własności przemysłowej* oraz Poddziałania 5.4.2 PO IG *Popularyzacja wiedzy w zakresie własności intelektualnej*.

Celem konkursu *Rozwiązania jutra w HR* było wypracowanie rozwiązań, które staną się podstawą do stworzenia bazy nowatorskich narzędzi ze wszystkich obszarów HR, z której będą mogli korzystać przedsiębiorcy. Podpisano 12 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 20 921,3 tys. zł oraz rozwiązano dwie umowy na kwotę 2 918,9 tys. zł. Zadanie było realizowane w ramach Priorytetu II PO KL 2007-2013¹⁵, Działania 2.1. *Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki*, Poddziałania 2.1.1 *Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach poprzez wdrażanie*.

Celem konkursu *Polski Produkt Przyszłości* była promocja i upowszechnienie osiągnięć twórców innowacyjnych produktów. Konkurs stanowił również narzędzie służące zmianie postaw i świadomości w zakresie potrzeby wdrażania innowacji i korzyści wynikających ze współpracy sektora B+R i biznesu. Oprócz nagród w postaci statuetki i dyplomu, laureaci otrzymywali prawo do posługiwania się znakiem i hasłem Polski Produkt Przyszłości. Agencja wspierała zwycięzców w promocji produktów przez: prezentowanie go na krajowych i zagranicznych targach i wystawach innowacyjności, udział jego twórców w konferencjach, seminariach oraz programach radiowych i telewizyjnych poświęconych innowacyjności, zamieszczanie informacji o projekcie na Portalu Innowacyjności, upowszechniania rozwiązania w katalogu laureatów Konkursu, który był dystrybuowany w kraju oraz za granicą przez polskie placówki dyplomatyczne. XVI edycja konkursu ogłoszona w dniu 5 kwietnia 2013 r. zakończyła się wręczeniem czterech nagród, czterech wyróżnień oraz jednej nagrody specjalnej *eCO2innowacja*. W trakcie XVII edycji konkursu przyznano trzy nagrody, osiem wyróżnień, jedną nagrodę specjalną *eCO2innowacja* oraz jedną nagrodę specjalną za projekt ICT. Wielkość nakładów na zorganizowanie dwóch konkursów wynosiła 246,2 tys. zł

Głównym celem Punktu Kontaktowego dla Usługodawców i Usługobiorców „e-PUNKT” jest świadczenie usług informacyjnych z zakresu prawa obrotu elektronicznego, skierowanych w szczególności do sektora MŚP usług elektronicznych oraz internautów – odbiorców tych usług. Zakres usług obejmował prawa i obowiązki stron umów, jak również procedury reklamacyjne oraz naprawiania szkód w przypadku sporów. W latach 2013-2015 m.in. odnotowano 230 543 odwiedzin strony internetowej e-punkt.gov.pl, dokonano 286 aktualizacji strony, przygotowano 223 odpowiedzi na pytania skierowane do punktu kontaktowego.

¹⁴ HR – ang. *human resources* - zasoby ludzkie.

¹⁵ Po KL - Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

Głównym celem Portalu Innowacji była promocja ciekawych działań proinnowacyjnych prowadzonych w Polsce i UE. Portal został skierowany przede wszystkim do osób zaangażowanych w tworzenie projektów innowacyjnych oraz osób zaangażowanych w systematyczny rozwój swoich przedsiębiorstw. W latach 2013-2015 na portalu odnotowano obecność 1219,6 tys. unikalnych użytkowników¹⁶.

Zadania realizowane na podstawie Poddziałania 5.4.1 PO IG polegały na dofinansowaniu projektów mających na celu wykorzystanie możliwości ochrony przedmiotów własności przemysłowej (wynalazków, wzorów użytkowych oraz wzorów przemysłowych), szczególnie poza granicami kraju. Agencja dokonywała refundacji wydatków poniesionych przez przedsiębiorców na przygotowanie dokumentacji zgłoszeniowej oraz prowadzenie postępowań przed właściwymi organami ochrony własności przemysłowej, związanych z uzyskaniem praw własności przemysłowej. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zawarto 632 umowy na kwotę 80 248,4 tys. zł oraz rozwiązano 161 umów na kwotę 22 322,8 tys. zł. W latach 2013-2014 wsparto 105 projektów. Przedsiębiorcy dokonali 69 zgłoszeń patentowych, w tym do EPO¹⁷ i USPTO¹⁸, dwóch zgłoszeń wzorów użytkowych oraz 34 zgłoszeń wzorów przemysłowych.

Celem Poddziałania 5.4.2 PO IG było upowszechnianie wiedzy na temat korzyści wynikających z ochrony własności intelektualnej w przedsiębiorstwach. Cel ten realizowano poprzez udzielanie wsparcia na projekty promocyjne i informacyjne mające na celu wzrost świadomości przedsiębiorców z korzyści płynących z ochrony własności intelektualnej, a także wspieranie projektów informacyjnych dotyczących metod i możliwości ochrony własności intelektualnej. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. podpisano 23 umowy na kwotę 21 782,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 1223-1398)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Udzielenie wsparcia finansowego projektów w ramach Działania 5.3 PO IG

Opis stanu
faktycznego

Projekty realizowane w ramach Działania 5.3 PO IG były projektami indywidualnymi czyli o strategicznym znaczeniu dla realizacji programu, które były wskazywane przez Instytucję Zarządzającą¹⁹. W dniu 29 sierpnia 2007 r. opublikowano *Obwieszczenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 29 sierpnia 2007 r. w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 oraz Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013*²⁰. Lista zawierała dziesięć projektów podstawowych i sześć projektów rezerwowych.

Pismem z dnia 5 października 2007 r. PARP została wskazana przez Ministra Gospodarki do realizacji Działania 5.3 PO IG. W dniu 3 stycznia 2008 r. Minister

¹⁶ **Unikalny użytkownik** (również **unikatowy**, niepowtarzalny od ang. *unique user* - UU) – termin określający liczbę pojedynczych numerów komputerów IP, albo też najczęściej liczbę pojedynczych programów cookie identyfikujących użytkownika korzystającego z danego serwisu internetowego. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Unikalny_u%C5%BCytkownik [2016.04.21]].

¹⁷ ang. European Patent Office.

¹⁸ ang. United States Patent and Trademark Office.

¹⁹ Dalej: IZ.

²⁰ M.P. Nr 69, poz. 757, obowiązywała od dnia 5 października 2007 r.

Gospodarki, pełniący funkcję Instytucji Pośredniczącej²¹, zawarł z PARP, pełniącą funkcję Instytucji Wdrażającej²², umowę PO IG nr I MG-PARP/2007 w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013²³. W umowie określono szczegółowe uzgodnienia w zakresie realizacji zadań związanych z wdrażaniem tego Działania.

(dowód: akta kontroli str. 11-75,114)

Pod koniec 2007 r. PARP uczestniczyła w procesie weryfikacji list projektów indywidualnych. Na przełomie lat 2007-2008 PARP monitorowała postęp przygotowania poszczególnych projektów w trakcie wizyt przeprowadzanych u potencjalnych beneficjentów. Pierwsze zlecenie przygotowania propozycji weryfikacji listy projektów indywidualnych zostało przekazane do Agencji pismem Ministra Gospodarki z dnia 14 grudnia 2007 r. Po przedstawieniu propozycji ze strony PARP oraz MG, Minister Rozwoju Regionalnego wydał kolejne *obwieszczenie w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013*²⁴. Lista zawierała osiem projektów podstawowych oraz sześć projektów rezerwowych. Na liście nie znalazł się projekt *Budowa Infrastruktury Parku Naukowo-Technologicznego LUBOŃ* z uwagi na: niespełnianie przez park ponadregionalnego oddziaływania, model jego działania był charakterystyczny dla parków przemysłowych, a nie dla naukowo-technologicznych, wnioskodawcą było przedsiębiorstwo produkcyjne a nie instytucja otoczenia biznesu. Z dniem 18 sierpnia 2008 r. lista została zastąpiona w całości listą opublikowaną w dniu 6 sierpnia 2008 r.²⁵ Na liście projektów było osiem projektów podstawowych oraz sześć rezerwowych.

(dowód: akta kontroli str. 90-91,2477-2501)

Zgodnie z pkt 33 *Wytycznych w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitorowania projektów indywidualnych*, Agencja zawarła z 14 podmiotami umowy dotyczące przygotowania projektu tzw. pre-umowy, w terminie do 6 miesięcy po opublikowaniu obwieszczenia zawierającego listę projektów indywidualnych. Pismem z dnia 24 listopada 2008 r., Fundacja Park Naukowo-Technologiczny NOWA ELEKTROTECHNIKA wystąpiła o rozwiązanie pre-umowy.

Zawarte pre-umowy zawierały w szczególności: podstawowe informacje dotyczące projektu (określenie zakresu projektu, informacje o beneficjencie, wartości finansowej inwestycji i jej lokalizacji, wymaganej dokumentacji i bieżącym jej stanie przygotowania), zobowiązanie beneficjenta do prawidłowego i terminowego przygotowania projektu realizacji oraz do przedstawienia w określonym terminie wniosku o dofinansowanie projektu wraz z wymaganymi załącznikami do oceny, harmonogram opracowania projektu, stanowiący wyszczególnienie działań koniecznych do pełnego przygotowania dokumentacji projektowej i przedstawienia wniosku o dofinansowanie wraz z wymaganymi załącznikami do oceny, informacje dotyczące planowanego wsparcia.

Pre-umowa stanowiła punkt odniesienia dla oceny postępów w przygotowaniu projektu, dokonywanej przez IW. Zgodnie z *umową* zawartą z IP, IW był odpowiedzialny za monitorowanie i nadzorowanie prawidłowego i terminowego przygotowania do realizacji projektów objętych wykazem. Monitorowanie realizacji

²¹ Dalej: IP.

²² Dalej: IW.

²³ Umowa była sześciokrotnie aneksowana: aneks nr 1 z dnia 9 października 2009 r., aneks nr 2 z dnia 10 lutego 2010 r., aneks nr 3 z dnia 13 maja 2011 r., aneks nr 4 z dnia 5 sierpnia 2011 r., aneks nr 5 z dnia 23 maja 2012 r., aneks nr 6 z dnia 2 czerwca 2015 r. Dalej: umowa zawarta z IP.

²⁴ M.P. Nr. 27 poz. 260.

²⁵ Obwieszczenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 sierpnia 2008 r. w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013 (M.P. Nr 60, poz. 536).

pre-umów odbywało się poprzez przekazywanie przez przyszłych beneficjentów raportów miesięcznych z realizacji przygotowań do zawarcia umowy, aktywne monitorowanie postępów prac przez Agencję (pisma ponagląjące, przypominające) oraz wizyty monitorujące przyszłego projektu. Po realizacji wszystkich zapisów pre-umowy beneficjenci sporządzali *Raport końcowy Beneficjenta z realizacji umowy dotyczącej przygotowania projektu (Pre-umowy)*. Warszawski Park Technologiczny SA został usunięty z listy podstawowej projektów, a następnie całkowicie wykreślony ze względu na brak możliwości realizacji projektu – problemy z pozyskaniem terenu. Po tych zmianach wnioski o wsparcie projektów złożyło 12 beneficjentów.

(dowód: akta kontroli str. 91,172-216,319-364,824-872,648-705,538-581,1401-1435,1546-1599,1812-1848,2532,2544-2550,2170-2215,2004-2063,1124-1162,2543-2550,2502,2697-2698,2575-2631)

IW wdrożyła *Instrukcje wykonawcze* w których określiła w szczególności: podział zadań związanych z wdrażaniem Działania 5.3 PO IG pomiędzy poszczególne komórki organizacyjne IW oraz członków jej kierownictwa oraz inne osoby funkcyjne. W dokumencie tym zawarto także opis procedur związanych z wykonywaniem wszystkich zadań danej jednostki realizowanych w ramach Działania 5.3 PO IG, określający niezbędne czynności, komórki i stanowiska odpowiedzialne za ich wykonanie i terminy, listy sprawdzające określające szczegółowy zakres porównania stanu faktycznego dotyczącego sposobu wdrażania tego Działania z pożądanym, wynikającym z tych procedur, instrukcje obiegu dokumentów finansowych dotyczących jego wdrażanego oraz instrukcje prowadzenia baz danych. Instrukcje wykonawcze były akceptowane przez IP i zatwierdzane przez IZ. Aktualizacje Instrukcji wykonawczych były zatwierdzone przez IP.

(dowód: akta kontroli str. 11-75,2696)

Agencja nie brała udziału w przygotowywaniu założeń wyboru projektów w Działaniu 5.3 PO IG. Pierwsze rozmowy nt. realizacji tego Działania miały miejsce pomiędzy przedstawicielami Ministerstwa Gospodarki oraz Prezesem PARP w październiku 2007 r. Następnie pismem z dnia 7 grudnia 2007 r., IP przekazała PARP listę kryteriów, zatwierdzonych w dniu 30 listopada 2007 r. przez Komitet Monitorujący, w celu opracowania dla beneficjentów przewodnika po tych kryteriach. Ostateczna wersja przewodnika została przesłana do IP w dniu 14 lutego 2008 r.

(dowód: akta kontroli str. 2476-2494, 91)

Zgodnie z *Wytocznymi w zakresie systemu zarządzania i monitorowania projektów indywidualnych*, beneficjent był zobowiązany do złożenia wniosku o wsparcie projektu indywidualnego, zawierający niezbędny zakres informacji oraz wymagane załączniki, w terminie określonym w pre-umowie. Pierwszy wniosek został złożony w dniu 2 marca 2009 r. przez Gdyńskie Centrum Innowacji Jednostkę Budżetową²⁶ a ostatni w dniu 30 grudnia 2010 r. przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego SA²⁷.

Wnioski o wsparcie dofinansowania były oceniane przez Komisje Oceny Projektów²⁸, które były powołane decyzją Prezesa PARP²⁹. Zgodnie z procedurą PARP PR-POIG-05-5.3 *Powołanie Komisji Oceny Projektów i ocena wniosków*

²⁶ Dalej: GCI.

²⁷ Dalej: TARR.

²⁸ Dalej: KOP.

²⁹ Decyzją nr 527a Prezesa PARP z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie powołania Komisji Oceny Projektów oceniającej Wnioski o wsparcie Projektów w ramach Działania 5.3 „Wspieranie ośrodków innowacji” Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013; następną decyzją Prezesa PARP dotyczącą powołania KOP: decyzja nr 591 z dnia 26 maja 2009 r., decyzja nr 5a/2011 z dnia 18 stycznia 2011 r., decyzja nr 97/2012 z dnia 8 października 2012 r., decyzja nr 1/2013 z dnia 16 stycznia 2013 r.

o wsparcie projektów wszyscy członkowie KOP złożyli deklarację bezstronności i poufności. Wszystkie wnioski o wsparcie projektów w pierwszej kolejności były opiniowane pod względem spełnienia kryteriów formalnych. Po uzyskaniu pozytywnej oceny formalnej wniosków był poddawany ocenie merytorycznej. W każdym przypadku oceny dokonywały dwie osoby. Oceny były dokonywane niezależnie. Zarówno ocena formalna jak i merytoryczna była dokonywana w oparciu o listę sprawdzającą, sporządzoną w oparciu o kryteria przyjęte przez Komitet Monitorujący dla Działania 5.3 PO IG. Beneficjenci, których wnioski o dofinansowanie nie spełniały wymogów formalnych byli proszeni o dodatkowe wyjaśnienia, uzupełnienia wniosków lub naniesienie niezbędnych poprawek. Analogiczna sytuacja występowała w trakcie przeprowadzania oceny merytorycznej. W odniesieniu do wszystkich złożonych wniosków KOP wnosił o ich poprawę lub wyjaśnienie kwestii w nich zawartych. Wnioski były rozpatrywane w terminach od 70 dni (Wrocławski Park Technologiczny SA³⁰) do 210 dni (Miasteczko Multimedialne Sp. z o.o.³¹) licząc od dnia wpływu wniosku do IW do dnia wysłania listy projektów indywidualnych do IP celem jej zaakceptowania i zatwierdzenia przez IZ. Na długotrwały proces oceny wniosku MM wpłynęło wielokrotne uzupełnianie wniosku przez beneficjenta. W trakcie oceny merytorycznej beneficjent uzupełniał dokumentację w zakresie spełniania wymogów merytorycznych, w tym. m.in. w zakresie zapewnienia wkładu własnego beneficjenta na realizację projektu. Po pierwszej ocenie merytorycznej projektu zgłoszono uwagi do 11 z 19 kryteriów merytorycznych. Przy następnej ocenie ta liczba zmalała do 3 kryteriów, co do których KOP miał wątpliwości. W okresie od 5 maja 2010 r. do 13 lipca 2010 r. KOP oczekiwał na przesłanie promesy kredytowej wystawionej przez bank w celu potwierdzenia zapewnienia finansowania wkładu własnego beneficjenta. MM przysłało promesę w dniu 13 lipca 2010 r.

Wszystkie wnioski zostały ocenione pozytywnie pod względem formalnym i merytorycznym.

(dowód: akta kontroli str. 217-265,362-453,582-633,706-813,873-1001,1043-1123,1436-1521,1650-1811,1849-1978,2064-2147,2216-2316,2632-2683,2696)

W trakcie oceny formalnej ostatniego wniosku, z powodu niekorzystnych różnic kursowych zabrakło środków z alokacji na wsparcie projektu złożonego przez TARR. W dniu 30 marca 2011 r. Komitet Monitorujący podjął uchwałę nr 49 w sprawie realokacji środków w ramach PO IG z Działania 5.4 do Działania 5.3 w wysokości 55 000 tys. zł, co pozwoliło na zawarcie w dniu 17 sierpnia 2011 r. umowy o wsparcie projektu TARR. Była to ostatnia umowa na realizację projektów, które znajdowały się na liście projektów indywidualnych w ramach Działania 5.3 PO IG.

(dowód: akta kontroli str. 139-145,1852-1853)

Uchwałą nr 62 z dnia 15 marca 2012 r. Komitet Monitorujący PO IG przyjął *Tabele finansowych zobowiązań w podziale na działania z przyporządkowaniem kategorii interwencji (w euro)*. W efekcie podjętych decyzji, wzrosła alokacja środków na Działanie 5.3 PO IG o 45 882,3 tys. euro (22,5%), tj. do 249 730,8 tys. euro. Zwiększenie alokacji środków na Działanie 5.3 wynikało z potrzeb zgłaszanych przez jego beneficjentów³².

(dowód: akta kontroli str. 92,139-142,1979-1982,2316,2334)

Pierwsze zwiększenie dofinansowania projektu w ramach Działania 5.3 PO IG dotyczyło zadania realizowanego przez TARR, w którym – wobec wyczerpania

³⁰ Dalej: WPT.

³¹ Dalej: MM.

³² Wnioski Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej z dnia 3 listopada 2009 r. o przyznanie dodatkowych środków w kwocie 33 354,3 tys. zł oraz TARR.

alokacji przyznanej dla tego Działania – intensywność wsparcia wynosiła 57,01%. Za zgodą IP z dnia 15 czerwca 2012 r., zwiększono dofinansowanie projektu *Rozbudowa i rozwój działalności Toruńskiego Parku Technologicznego* podwyższając dofinansowanie do 85% kosztów kwalifikowanych. W wymiarze finansowym wartość dofinansowania projektu wzrosła z 34 830,4 tys. zł do 51 921,9 tys. zł.

W związku ze zwiększeniem alokacji środków na Działanie 5.3 PO IG, PARP zebrała do dnia 15 maja 2012 r. od beneficjentów propozycje rozszerzenia realizowanych projektów. W dniu 29 czerwca 2012 r. IZ zaakceptowała przekazaną listę projektów indywidualnych, wnosząc jednocześnie o sprawne przeprowadzenie procedury rozszerzeń projektów w związku z ograniczonym okresem kwalifikowalności perspektywy finansowej i konieczności terminowego zakończenia projektów rozszerzonych. W związku z powyższym PARP zaproponowała rezygnację z konkursu zakończonego listą rankingową, na rzecz weryfikacji wniosków o aneks pod kątem poprawności i celowości zgłoszonego zakresu zadania rozszerzającego projekt podstawowy. Natomiast wychodząc naprzeciw propozycji IP, wnoszącej o zrealizowanie w 2012 r. maksymalnej kontraktacji środków, PARP zaproponowała nieograniczanie składanych przez beneficjentów wniosków do limitów finansowych określonych w propozycjach beneficjentów, lecz mając na uwadze możliwość przesunięcia środków z innych Działań, oceniając złożone propozycje rozszerzeń nie biorąc pod uwagę ówczesnie dostępnej alokacji przyznanej dla działania. W związku z ogłoszoną w dniu 31 sierpnia 2012 r. zweryfikowaną listą projektów indywidualnych dla Działania 5.3 PO IG, PARP ogłosiła nabór wniosków dla zadań rozszerzających aktualnie realizowanych projektów. Beneficjenci zostali zobowiązani do złożenia wniosku o wsparcie projektu rozszerzonego wraz z załącznikami. Z uwagi na czasochłonność przygotowania wniosków przez beneficjentów oraz ich rozpatrywania przez PARP, na wniosek Agencji, IP wyraził zgodę na zawarcie z beneficjentami aneksów warunkowych. Celem zawarcia aneksów warunkowych było zakontraktowanie w 2012 r. środków przeznaczonych na Działanie 5.3. Do końca 2012 r. aneksy warunkowe podpisano z 11 beneficjentami (z wyłączeniem Jagiellońskiego Centrum Innowacji SP. z o.o.³³). Ostatecznie wnioski o dofinansowanie w ramach I rozszerzenia złożyło dziesięciu beneficjentów (z wyłączeniem MM i JCI). Pięciu beneficjentów złożyło również zapotrzebowanie na kolejne rozszerzenie zakresu projektów. Analiza otrzymanych propozycji wykazała potrzebę zwiększenia alokacji o kwotę 169 983 tys. zł. W okresie marzec-sierpień 2013 r. wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie i nadzór realizacji Działania 5.3 PO IG dążyły do zwiększenia alokacji działania. Ostatecznie we wrześniu 2013 r. ustalono, że wysokość środków, która może zostać przeznaczona na II rozszerzenie wynosi 193 218,3 tys. zł z uwzględnieniem 10% nadkontraktacji. Do końca 2013 r. zawarto z sześcioma beneficjentami aneksy warunkowe. Z wnioskiem o rozszerzenie zakresu rzeczowego projektu w ramach II rundy ostatecznie wystąpiło pięciu beneficjentów. Rozpatrywanie wniosków zakończyło się w dniu 18 listopada 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 2334-2470,2696)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na wydłużony okres rozpatrywania wniosków o wsparcie projektów w ramach Działania 5.3 POIG w porównaniu do terminów określonych w *umowie zawartej z IP* oraz w *Szczegółowym opisie priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013, Narodowe Strategiczne Ramy*

³³ Dalej: JCI.

*Odniesienia na lata 2007-2013*³⁴. Zgodnie z § 7 ust. 9 umowy zawartej z IP, IW przekazywał do akceptacji przez IP i zatwierdzenia przez IZ listy rankingowe projektów z wynikiem oceny merytorycznej i rekomendacją udzielenia bądź odmowy udzielenia dofinansowania ze środków PO IG w terminie do 60 dni kalendarzowych od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie do IW. Natomiast zgodnie z SzOP PO IG termin oceny wniosków od przesłania przez wnioskodawcę do PARP kompletu dokumentów dotyczących projektu do chwili poinformowania wnioskodawcy o przyznaniu wsparcia trwa około 3 miesięcy. Natomiast w trakcie oceny wniosków o wsparcie powyższe terminy wynosiły odpowiednio od 70 dni³⁵ (76 dni³⁶) do 210 dni (223 dni). W trakcie oceny wniosków dotyczących I rozszerzenia wynosiły one odpowiednio od 97 dni (111 dni) do 188 dni (210 dni), a w trakcie II rozszerzenia były one najdłuższe i wynosiły odpowiednio od 176 dni (208 dni) do 290 dni (352 dni). W wyliczeniach terminów nie uwzględniono terminu rozpatrywania wniosku złożonego przez GCI w trakcie I rozszerzenia z uwagi na jego nietypowość³⁷.

Dyrektor DIN wyjaśnił³⁸, iż na przedłużony czas weryfikacji wniosków o dofinansowanie złożyło się kilka przyczyn. Zarówno pierwotne wnioski jak i projekty rozszerzone to skomplikowane, specjalistyczne zamierzenia infrastrukturalne wymagające dokładnego przygotowania. Podczas oceny projektów nie było sytuacji, by złożony wniosek o dofinansowanie nie wymagał poprawy lub uzupełnienia. Żaden z wniosków, złożony w pierwotnej wersji nie został zweryfikowany bez uwag i zaleceń do Wnioskodawców. Także na wydłużenie procesu oceny wpływały uwagi dotyczące oceny merytorycznej do złożonych wniosków, gdzie żaden z projektów nie uzyskał pozytywnej oceny w wersji pierwotnej. W związku z tym, że ocena merytoryczna nie miała ograniczonej liczby możliwości uzupełnienia projektów, większość wniosków była kilkakrotnie przekazywana do poprawy. Dodatkowo beneficjenci po otrzymaniu uwag KOP niejednokrotnie wnioskowali o wydłużenie terminu na uzupełnienie/poprawienie wniosków, gdyż wymagało to dużego nakładu pracy i dodatkowych prac studialnych. Zdarzały się oceny wniosków, które nie mogły uzyskać pozytywnej oceny KOP mimo jego poprawnej oceny formalnej i merytorycznej ze względu na brak udokumentowania przez beneficjentów posiadania zabezpieczenia wkładu własnego, w tym niezbędnego do pokrycia wydatków związanych z niekwalifikowalnością podatków od towarów i usług – VAT. Ocena wniosku musiała być wówczas wstrzymana do czasu przedstawienia wiarygodnych dokumentów, potwierdzających zdolność beneficjenta do finansowej realizacji projektu. Z ustaleń NIK wynika, iż dodatkową przyczyną wydłużenia terminu oceny wniosków w trakcie II rozszerzenia było również równoczesne rozpatrywanie przez DIN wniosków wpływających w ramach Działania II.1 PO RPW. We wnioskach o wyrażenie zgody na odstąpienie od procedury wskazywano, że priorytetem dla Departamentu Infrastruktury Nowoczesnej Gospodarki (w tym członków oceniających) była ocena wniosków o dofinansowanie, składanych w ramach Działania II.1 PO RPW. Przyjmując wyjaśnienia w tym zakresie, NIK dostrzega jednocześnie potrzebę wystąpienia do IP i IZ z propozycją wprowadzenia zmian w procedurach rozpatrywania wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w nowej perspektywie finansowej w celu maksymalnego skrócenia okresu ich weryfikacji.

(dowód: akta kontroli str. 42,438,1926,617,772,950, 2655,2478-2479,2699)

³⁴ Dalej: SzOP PO IG.

³⁵ Termin liczony zgodnie z nomenklaturą umowy zawartej z IP.

³⁶ Termin liczony zgodnie z nomenklaturą SzOP PO IG.

³⁷ Rozszerzenie realizowane było w partnerstwie (z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną Sp. z o.o.). Był to jedyny przypadek, wśród projektów realizowanych w ramach Działania 5.3 i wymagał indywidualnego podejścia i zweryfikowania niestandardowych proponowanych rozwiązań, a tym samym większego nakładu pracy przekładającego się na czasochłonność oceny.

³⁸ Pismo nr DIN.081.11.2015.0.DS (001527/2016) z dnia 24 marca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Zmiana zapisów umów o wsparcie finansowe projektów

Opis stanu faktycznego

Wszystkie umowy dotyczące dofinansowania w ramach Działania 5.3 PO IG³⁹ realizacji 12 projektów podlegały aneksowaniu. Najmniej aneksów zawarto z Fundacją Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza⁴⁰ (pięć), a najwięcej aneksów zostało zawartych z GCI (18). Najczęstszymi przyczynami zawierania aneksów były zmiany terminów realizacji projektów oraz zmiany wysokości dofinansowania, wynikające z rozszerzeń projektów jak również nakładania korekt finansowych w związku z ustaleniami kontroli na miejscu realizacji projektu. W związku z nałożeniem na projekt korekty finansowej aneksowaniu poddanych zostało siedem umów.

Załącznikiem do każdej umowy o wsparcie był wniosek o dofinansowanie, w którym zawarte były wskaźniki produktu i rezultatu.

Zgodnie z § 7 ust. 15 umowy zawartej z IP wszelkie zmiany w projekcie dotyczące zmiany beneficjenta, zakresu rzeczowego projektu, wartości projektu oraz miejsca realizacji projektu wymagały akceptacji IP. Wszystkie zmiany dokonywane w tym zakresie uzyskiwały zgodę IP.

(dowód: akta kontroli str. 42, 2535-2536, 266-309, 454-457, 637-640, 818-821, 1039-1042, 1194-1196, 1542-1544, 1600-1603, 1979-1982, 2148-2151, 2319-2322, 2686-2689)

Na czas realizacji wszystkie projekty posiadały zabezpieczenie zaliczki (na podstawie art. § 18 ust. 3 umowy o wsparcie) ustanowione zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich⁴¹. Zabezpieczenie w formie hipoteki umownej kaucyjnej, gwarancji bankowej czy gwarancji było ustanawiane stopniowo, w miarę wzrastania kwot zaliczek. Zabezpieczenie w powyższych formach w większości przypadków trwały do czterech miesięcy po zakończeniu realizacji projektu. Dodatkowo prawidłowa realizacja umów była zabezpieczona w formie weksla *in blanco*, które było ustanawiane przed wypłaceniem pierwszej transzy wsparcia. Weksel *in blanco* jest w posiadaniu PARP do 21 lat po zakończeniu realizacji projektu.

(dowód: akta kontroli str. 1211-1213, 266-309)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

³⁹ Dalej: *umowy o wsparcie*.

⁴⁰ Dalej: FUAM

⁴¹ Dz. U. Nr 223, poz. 1786 ze zm.

4. Realizacja, monitorowanie i kontrola projektów finansowanych w ramach działania 5.3 PO IG

Opis stanu faktycznego

Na dzień 30 czerwca 2015 r. kwota zakontraktowania w Działaniu 5.3 PO IG wynosiła 1 198 564,2 tys. zł co stanowiło 116% alokacji. Od początku realizacji Działania do I połowy 2015 r. PARP dokonała wypłaty i/ lub zatwierdziła 643 wnioski o płatność o łącznej wartości 980 519 tys. zł co stanowiło 94% alokacji. Struktura wpływu i rozliczenia wniosków o płatność odzwierciedlała stopień zaawansowania realizacji projektów i kształtowała się następująco:

- 2009 r. – 13 wniosków o łącznej wartości 37 802,2 tys. zł,
- 2010 r. – 44 wnioski o łącznej wartości 77 574,7 tys. zł,
- 2011 r. – 160 wniosków o łącznej wartości 193 456 tys. zł,
- 2012 r. – 131 wniosków o łącznej wartości 205 377,1 tys. zł,
- 2013 r. – 126 wniosków o łącznej wartości 183 881,4 tys. zł,
- 2014 r. – 110 wniosków o łącznej wartości 184 740,1 tys. zł,
- I półrocze 2015 r. – 50 wniosków na łączną wartość 97 687,3 tys. zł.

W latach 2013-2014 średni czas rozpatrywania 75% wniosków o płatność mieścił się w przedziale od 0 do 45 dni przy średnim czasie oceny wniosków dla całego PO IG wynoszącego od 83 do 59 dni. Powyżej średniego okresu rozpatrywania wniosków było 12,64% rozpatrywanych wniosków o płatność.

(dowód: akta kontroli str. 2696)

Biorąc pod uwagę *Wskaźniki monitorowania na poziomie działań* wynikających z *Szczegółowego opisu priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013* nie wystąpiły – zdaniem NIK – zagrożenia niewykonania wszystkich wskaźników produktu i rezultatu.

Łączna realizacja wskaźników produktu na koniec 2015 r. przedstawiała się następująco:

- liczba projektów wspartych – plan i realizacja 12 projektów, w tym jeden rozliczony i zakończony,
- liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia – plan i wykonanie 12 podmiotów,
- liczba projektów zrealizowanych przy współpracy jednostek naukowo-badawczych i przedsiębiorstw – plan i realizacja 12 projektów,
- powierzchnia wybudowanych lub zmodernizowanych budynków – plan 125 tys. m², realizacja wynikająca z rozliczonego jednego projektu na poziomie 4,4 tys. m², realizacja z pozostałych nierozliczonych 11 projektów szacowana była na 203,2 tys. m²,
- wartość wybudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej – plan 450 mln zł, realizacja wynikająca z jednego projektu 20,4 mln zł, szacowana realizacja z pozostałych nierozliczonych 11 projektów 779,6 mln zł,
- wartość zakupionego wyposażenia – plan 100 mln zł, realizacja wynikająca z jednego rozliczonego projektu 27,9 mln zł, szacowana realizacja pozostałych nierozliczonych 11 projektów 406,8 mln zł.

Łączna realizacja wskaźników rezultatów na koniec 2015 r. przedstawiała się następująco:

- liczba przedsiębiorstw korzystających z zakupionego wyposażenia i infrastruktury technicznej – plan 400 przedsiębiorstw, realizacja⁴² 44 przedsiębiorstwa, szacowana realizacja⁴³ - 960 przedsiębiorstw,
- liczba zrealizowanych usług doradczych na rzecz przedsiębiorstw – plan 2000 usług, szacowana realizacja 4 024 usługi,
- liczba nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia – plan 1300 miejsc pracy, realizacja 13 miejsc pracy, szacowana realizacja 1695 miejsc pracy,
- liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw na terenie objętym realizacją projektu – plan 150 przedsiębiorstw, realizacja 5 przedsiębiorstw, szacowana realizacja 256 przedsiębiorstw,
- liczba podmiotów zaangażowanych w prowadzenie działalności wynikającej z projektu – plan 388 podmiotów, realizacja 103 podmioty, szacowana realizacja 619 podmiotów.

(dowód: akta kontroli str. 1293-1294)

Rozbieżności w wartości zakupionego wyposażenia wynikały z oszczędności powstałych w trakcie realizacji zamówień. Jednakże odnosząc się do zapisów pojedynczej umowy o wsparcie wynika, że nie we wszystkich przypadkach zostały zrealizowane wskaźniki rezultatu. W pięciu projektach wartość wskaźników rezultatu na koniec 2015 r. była niższa od wartości zadeklarowanej. Jednakże w przypadku dwóch beneficjentów termin na realizację wskaźników rezultatu został wydłużony⁴⁴.

W § 2 ust. 6 pkt 1 *umowy o wsparcie*, Beneficjenci zobowiązali się do zrealizowania projektu w pełnym zakresie, w terminie wskazanym w § 6 ust. 3, z należytą starannością, zgodnie z jej treścią i załącznikami, w szczególności z opisem zawartym we wniosku o wsparcie projektu.

(dowód: akta kontroli str. 310-318, 454-457, 637-640, 818-823, 1041-1042, 1194-1197, 1542-1545, 1600-1602, 1633-1642, 2148-2163, 2319-2333, 2485, 2690-2695)

W trakcie realizacji *umów o wsparcie* głównym narzędziem służącym do monitorowania postępu w realizacji projektów był wniosek beneficjenta o płatność, zawierający m.in. sprawozdanie z postępu w realizacji w porównaniu z aktualnym harmonogramem rzeczowo-finansowym. Zgodnie z zasadami zawartymi w *umowie o wsparcie* wniosek beneficjenta o płatność musiał być składany do PARP zawsze przy rozliczaniu kosztów projektu lub jako sprawozdanie z realizacji projektu (bez rozliczenia kosztów) nie rzadziej niż co 6 miesięcy. W przypadku braku kosztów do rozliczenia w projekcie wniosek służył jako narzędzie sprawozdające do PARP przebieg realizacji projektu.

W całym okresie realizacji projektu każdy beneficjent miał przydzielonego w PARP opiekuna projektu, który na bieżąco był w kontakcie z wyznaczonymi pracownikami zespołu projektowego beneficjenta oraz posiadał pełną wiedzę o działaniach podejmowanych w procesie realizacji projektu jak również problemy z tego wynikające. Opiekunowie beneficjentów uczestniczyli również w spotkaniach z beneficjentami m.in. w sytuacjach wymagających wyjaśnienia. W połowie 2015 r. PARP objęła szczególnym nadzorem projekt realizowany przez MM. W związku ze złą kondycją finansową beneficjenta powstało wysokie ryzyko ukończenia projektu w terminie do 31 grudnia 2015 r. W związku z tym IP zobowiązał IW do stałego monitorowania projektu. Począwszy od lipca 2015 r. PARP przesyłała do IP informacje o bieżącym stanie realizacji projektu, z uwzględnieniem postępu

⁴² Na podstawie projektów dla których został zatwierdzony wniosek o płatność końcową.

⁴³ Na podstawie zawartych umów o dofinansowanie.

⁴⁴ Dotyczyło to Wrocławskiego Parku Technologicznego SA – realizacja wskaźników rezultatu do końca 2017 r. oraz Krakowskiego Parku Technologicznego – realizacja wskaźników rezultatu do 30 czerwca 2016 r.

rzeczowego i realizacji zamówień, szans realizacji projektu w okresie jego kwalifikowalności oraz sytuacji finansowej beneficjenta w kontekście zdolności do pełnej realizacji zakresu rzeczowego projektu, ryzyk/kwestii problemowych z propozycją działań zaradczych, informacji o toczących się postępowaniach sądowych i sprawach prokuratorskich, o usługach parkowych świadczonych na rzecz lokatorów/innych klientów parku. Informacje te przekazywano pismami z dnia 7 lipca 2015 r., 6 sierpnia 2015 r., 8 września 2015 r., 13 października 2015 r. W listopadzie i grudniu 2015 r. w siedzibie Ministerstwa Gospodarki odbywały się spotkania z udziałem zainteresowanych stron odnośnie stanu realizacji projektu przez MM. Spotkania odbyły się w dniach 3,19 listopada i 8 grudnia 2015 r. Na spotkaniach ustalano działania wobec poszczególnych scenariuszy realizacji projektu przez MM, włącznie z rozwiązaniem umowy o udzielenie wsparcia ze środków PO IG i żądaniem zwrotu środków.

Dodatkowym narzędziem pomocnym w nadzorze nad projektami było *Sprawozdanie okresowe z realizacji Priorytetu/Działania w ramach PO IG*, które PARP składała co pół roku do IP PO IG. W celu jego wypełnienia opiekunowie pozyskiwali niezbędne dane od beneficjentów. Beneficjenci byli również zobowiązani okresowo do przekazywania do PARP tabeli monitorującej postęp w realizacji wskaźników rocznych projektów (za lata 2014 i 2015). Na podstawie ww. dokumentów zaktualizowanych o informacje od beneficjentów PARP przekazywał sprawozdania w postaci zbiorczej do IP PO IG.

Pomimo braku szczegółowych wytycznych w kwestii prowadzenia monitoringu transferu wsparcia PARP badała corocznie poziom przepływów finansowych w projektach. Na koniec 2014 r. dziesięciu beneficjentów przetransferowało udzielone wsparcie w łącznej kwocie 32 388,9 tys. zł, w tym: pomoc *de minimis* 627 przypadków o łącznej wartości 32 361 tys. zł, 96 szkoleń o łącznej wartości 13,4 tys. zł, 93 usługi doradcze dla MŚP o łącznej wartości 14,4 tys. zł. Na 2015 r. 11 beneficjentów zaplanowało transfer udzielonego wsparcia w łącznej kwocie 37 314,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 93,161-162,2532-2569,2487, 2505-2525)

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Pośredniczących i Instytucji Wdrażających dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013* oraz *umową zawartą z IP*, PARP była zobowiązana do przeprowadzania kontroli projektów realizowanych w ramach działania na miejscu ich realizacji, zgodnie z zaakceptowanym przez IP i zatwierdzonym przez IZ rocznym planem kontroli oraz do przeprowadzania kontroli dokumentacji na zakończenie realizacji projektów. PARP była zobowiązana do przesyłania planów kontroli do IP w terminie do 15 października roku poprzedzającego rok, na który sporządzany był plan. Natomiast sprawozdania z przeprowadzanych kontroli, miały być przekazywane w trybie kwartalnym do IP w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po kwartale kalendarzowym. Wszystkie plany kontroli oraz sprawozdania PARP przekazywała do IP zarówno w formie elektronicznej jak i papierowej, z tym że w formie elektronicznej były przesyłane w pierwszej kolejności. W latach 2013-2015 plany kontroli jak i sprawozdania z ich przeprowadzenia były przekazywane terminowo.

(dowód: akta kontroli str. 11-75,166-170)

Zgodnie z procedurą *Kontroli na miejscu prawidłowości realizacji projektu. PR-POIG-10-5.3 PARP* w Działaniu 5.3 PO IG zakładało się trzykrotną kontrolę wszystkich projektów. Za podstawę do określenia liczby projektów kontrolowanych w danym roku przyjmowało się procent rozliczenia wsparcia przyznanego *umową o wsparcie*. Kontrola miała odbywać się po rozliczeniu przez beneficjenta 33% i 66%

kosztów kwalifikowanych objętych umową o wsparcie oraz przed dokonaniem płatności końcowej dla projektu. Z uwagi na przyjęte założenia, pierwsze kontrole na miejscu realizacji projektów zostały przeprowadzone w 2011 r. W sumie wszystkie projekty zostały objęte trzema takimi kontrolami, a w dziewięciu projektach przeprowadzono również kontrole doraźne. Głównymi przesłankami do przeprowadzenia kontroli doraźnej były: brak satysfakcjonujących rezultatów związanych z dotychczasową realizacją projektów (Park Naukowo-Technologiczny „Euro-Centrum” Sp. z o.o., Wrocławski Medyczny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o./Data Techno Park Sp. z o.o.), uchybienia popełniane przez beneficjenta ujawnione podczas procesu rozliczania wniosków o płatność (Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o.), uzasadnione przypuszczenie o naruszeniu zasady uczciwej konkurencji przy wyborze wykonawcy zadania (JCI), powstałe wątpliwości w zakresie prawidłowości zabezpieczenia transzy zaliczki (MM), pozyskanie wiedzy z zakresu ewentualnych potencjalnych zagrożeń i wyeliminowanie ich jeszcze na początku realizacji Działania w celu uniknięcia poważnych i kosztownych błędów w trakcie późniejszej realizacji projektów (FUAM, TARR). Kontrole były przeprowadzane przez pracowników PARP, firmy zewnętrzne: Centrum Zamówień Publicznych Sp. z o.o. oraz AUDMAX Błażej Biliński, a kontrole przed dokonaniem ostatniej płatności przez Regionalne Instytucje Finansujące. Kontrole przeprowadzane u beneficjentów obejmowały m.in. zagadnienia zgodności realizacji projektu z jego założeniami (w tym z *umową o wsparcie*), rozliczenia finansowe (weryfikacja dowodów zapłaty i innych dokumentów, potwierdzających fakt dostarczenia zamówionych towarów, usług i robót, sprawdzenie czy istnieje wyodrębniona ewidencja księgową itp.), sposób prowadzenia archiwizacji dokumentów, prawidłowość udzielania zamówień publicznych, w szczególności dotyczących wyłonienia wykonawców robót budowlanych, realizacja obowiązków dotyczących sprawozdawczości i działań w zakresie informacji i promocji, prawidłowość udzielania pomocy publicznej przez beneficjentów projektu. W 32 przeprowadzonych kontrolach na 45 przeprowadzonych stwierdzono uchybienia lub/i nieprawidłowości. Obszarem, gdzie najczęściej występowały nieprawidłowości lub uchybienia było udzielanie zamówień oraz wynagrodzenia. Do istotnych nieprawidłowości należały m.in.: nieprawidłowy tryb udzielania zamówienia publicznego, brak zapewnienia uczciwej konkurencji, nieprawidłowości w opisie zamówienia, ujęcie w kosztach kwalifikowanych pozycji nie stanowiących ww. kosztów. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości, dziewięciu beneficjentom nałożono w sumie 14 korekt finansowych. Wysokość korekty finansowej dotyczącej kosztów kwalifikowanych wynosiła od 18,84 zł do 4 804,9 tys. zł, a ich łączna wartość wynosiła 9 136,5 tys. zł (mediana 44,3 tys. zł). W każdym przypadku dokonywano sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych wydanych w uprzednich kontrolach. Beneficjenci realizowali zalecenia pokontrolne.

(dowód: akta kontroli str. 266-267,362-364,634-636,814-817,1002-1007,1163-1168,1522-1524,1643-1649,1985-2003,2164-2169,2317-2318,2684-2685,2696,2535-2536)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę że IW nie posiadała procedur postępowania w stosunku do beneficjenta, w przypadku braku osiągnięcia wszystkich zakładanych w *umowie o wsparcie* wskaźników rezultatu. Zgodnie z § 2 ust. 6 pkt 1 *umowy o wsparcie*, beneficjenci zobowiązali się do zrealizowania projektu w pełnym zakresie, w terminie wskazanym w § 6 ust. 3, z należytą starannością, zgodnie z Umową i jej załącznikami, w szczególności z opisem zawartym we Wniosku o wsparcie Projektu,

wraz z załącznikami. Według wyjaśnień Dyrektora DIN⁴⁵ osiągnięcie wskaźników rezultatu będzie przedmiotem badania podczas kontroli trwałości projektów. NIK przyjmuje do wiadomości deklarację Dyrektora DIN o zamiarze podjęcia przez PARP wraz z Instytucją Pośredniczącą i Instytucją Zarządzającą procedur w zakresie rozliczenia beneficjentów, którzy nie wywiązali się z obowiązku realizacji wskaźników rezultatu.

(dowód: akta kontroli str.272-309, 2485)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

5. Ewaluacja i trwałość Działania 5.3 PO IG

Opis stanu faktycznego

W umowach o wsparcie każdy beneficjent zobowiązał się do transferu udzielonego wsparcia w postaci: świadczenia usług badawczo-rozwojowych, świadczenia usług szkoleniowych lub doradczych w zakresie badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej, świadczenia usług szkoleniowych lub doradczych dotyczących powstawania lub rozwoju przedsiębiorców prowadzących badania naukowe, prace rozwojowe lub działalność innowacyjną, świadczenia usług doradczych w zakresie transferu technologii lub praw własności intelektualnej, sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych, dzierżawy, najmu nieruchomości lub infrastruktury technicznej do celów prowadzenia badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej na rzecz przedsiębiorców określonych w § 8 ust. 4 i 5 rozporządzenia Ministra Rozwoju regionalnego z dnia 30 stycznia 2009 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013⁴⁶. Jednocześnie zobowiązali się do prowadzenia powyższej działalności przez okres co najmniej 20 lat od dnia zakończenia projektu. Po tym okresie beneficjenci mają obowiązek przesłania do IW dowodów wsparcia w postaci kopii zaświadczeń o pomocy *de minimis* lub sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej. W przypadku nieudokumentowania lub niepełnego udokumentowania transferu wsparcia beneficjenci są zobowiązani do zwrotu zwaloryzowanej wartości nieprzetransferowanego wsparcia do IW. W okresie trwałości projektu beneficjenci mają corocznie przekazywać do IW informacje z zakresu udzielonej pomocy oraz sprawozdania finansowe.

W okresie trwałości projektu należności PARP z tytułu niewykonania przez beneficjentów postanowień umowy o wsparcie były zabezpieczone w formie weksla *in blanco* opatrzonego klauzulą „nie na zlecenie” z podpisem notarialnie poświadczonym albo złożonym w obecności osoby upoważnionej przez IW wraz z deklaracją wekslową.

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora DIN⁴⁷ w umowie POIG nr I MG-PARP/2007 z dnia 3 stycznia 2008 r. w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013, zawartej pomiędzy PARP a MG kwestia kontroli projektów w okresie ich trwałości nie została rozstrzygnięta, a umowa została zawarta na okres realizacji i rozliczenia PO IG. W planie kontroli na 2016 r. nie zostały przewidziane kontrole trwałości projektów. Tym niemniej

⁴⁵ Pismo nr DIN.081.11.2015.0.DS (001527/2016) z dnia 24 marca 2016 r.

⁴⁶ Dz.U. Nr 21, poz. 116 ze zm., zmieniane rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 listopada 2013 r. (Dz. U., poz. 1398) a następnie rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 9 czerwca 2014 r. (Dz. U., poz. 797). Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2015 r. i zastąpione rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (Dz. U. poz. 1869).

⁴⁷ Pismo nr DIN.081.11.2015.0.DS (001527/2016) z dnia 24 marca 2016 r.

działanie to zostało uwzględnione we wspólnej procedurze kontroli trwałości oraz umowie, która kontrole projektów PO IG w latach 2015-2016 powierzyła realizacji Regionalnym Instytucjom Finansującym. W zakresie kontroli projektów RIF dokonuje m.in. weryfikacji stopnia realizacji wskaźników projektu w okresie trwałości oraz prowadzi kontrole projektów wraz z działaniami pokontrolnymi, zgodnie z obowiązującą procedurą obsługi. W 2016 r. działania RIF-ów finansowane były ze środków Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Innowacyjny Rozwój oraz dotacji podmiotowej. Natomiast źródła finansowania tych kontroli w następnych latach nie zostały określone.

(dowód: akta kontroli str. 272-304,2477-2486)

Zgodnie z § 10 Umowy z dnia 3 stycznia 2008 r. nr PO IG nr I MG-PARP/2007 w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013 PARP jako Instytucja Wdrażająca współpracuje z Instytucją Pośredniczącą i Instytucją Zarządzającą przy ewaluacji wdrażanego działania PO IG zgodnie z planem ewaluacji PO IG. Z informacji uzyskanej od Dyrektora Departamentu Rozwoju Przedsiębiorczości i Innowacyjności wynika, że Instytucja Zarządzająca nie zleciła dotychczas PARP ewaluacji wskazanego Działania 5.3 PO IG, jak również nie zaplanowała takiej ewaluacji w kolejnych latach. Dotychczas Działanie 5.3 PO IG było objęte przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju ewaluacją w latach 2011-2014, a zrealizowane przez firmy zewnętrzne.

(dowód: akta kontroli str. 11-75, 1400)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że poza gromadzeniem danych od beneficjenta nie stworzono systemu kontroli beneficjentów w okresie trwałości projektów. Mając na uwadze znacznie dłuższy okres trwałości w przypadku Działania 5.3 PO IG niż w innych projektach współfinansowanych ze środków UE, zdaniem NIK, właściwym działaniem byłoby podjęcie prac, w porozumieniu z IZ i IP, mających na celu wykorzystanie dotychczasowego doświadczenia PARP, jak również gromadzonych przez Agencję informacji, do stworzenia systemu kontroli trwałości projektów, adekwatnego do pojawiających się u beneficjentów ryzyk.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁸.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się

⁴⁸ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 oraz z 2016 r., poz. 677. Dalej: *ustawa o NIK*.

do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 3 czerwca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Dyrektor
(-)Sławomir Grzelak

Kontrolerzy
(-)Edyta Kosiarz
Gł. specjalista kp.

.....
podpis

.....
podpis